

УДК 811.112.2'25

DOI: 10.31499/2307-4906.2.2026.362600

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПЕРЕКЛАДІ

Світлана Амеліна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології і перекладу, Національний університет біоресурсів і природокористування України.

ORCID: 0000-0002-6008-3122

E-mail: amelina@nubip.edu.ua

Ростислав Тарасенко, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації, Національний університет біоресурсів і природокористування України.

ORCID: 0000-0001-6258-2921

E-mail: r_tar@nubip.edu.ua

Ліян Шень, доктор філософії з педагогіки, Аньхойський міжнародний університет.

ORCID: 0000-0001-7421-2899

E-mail: 1954023795@qq.com

У статті розглянуті питання етики перекладача під час виконання перекладу із використанням інструментів штучного інтелекту. Джерельною базою слугували документи ЮНЕСКО, Європейської Комісії, зарубіжних університетів, сайти бюро перекладів. На основі їх аналізу визначено основні етичні аспекти використання інструментів штучного перекладу. До них віднесено дотримання конфіденційності, плагіат, подолання дискримінації й культурних розбіжностей, дотримання положень авторського права, недопущення маніпулятивних впливів.

***Ключові слова:** переклад; штучний інтелект; етика перекладача; плагіат; авторське право; конфіденційність даних; академічна доброчесність; машинний переклад.*

ETHICAL ASPECTS OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOOLS IN TRANSLATION

Svitlana Amelina, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Foreign Philology and Translation Department, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.

ORCID: 0000-0002-6008-3122

E-mail: amelina@nubip.edu.ua

Rostyslav Tarasenko, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of Social Work and Rehabilitation Department, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.

ORCID: 0000-0001-6258-2921

E-mail: r_tar@nubip.edu.ua

Liyang Shen, PhD in Education, Anhui International University.

ORCID: 0000-0001-7421-2899

E-mail: 1954023795@qq.com

The paper deals with the ethical issues faced by translators when using artificial intelligence tools in their work. The relevance of this topic is due to the growing role of artificial intelligence systems and the possibility of their use by translators as auxiliary tools in their professional activities. The purpose of the paper is to study attempts to define the ethics of using artificial intelligence tools by translators in their professional activities. During the study, a set of methods was applied: analysis and synthesis, comparative and descriptive methods, and generalisation. The source base consisted of documents from UNESCO, the European Commission, foreign universities, and translation agency websites. Based on their analysis, the main ethical aspects of using machine translation tools were identified. These include confidentiality, plagiarism, overcoming discrimination and cultural differences, compliance with copyright provisions, prevention of manipulative influences, and adequacy of calculations regarding the remuneration of translators in the case of translations performed using artificial intelligence. Confidentiality requires careful handling of personal and business data, its protection, and compliance with relevant legal provisions. Plagiarism is considered to be the use of already translated texts as one's own translation. The issue of copyright compliance for materials translated using artificial intelligence remains unresolved and open. Recognising discriminatory statements generated by artificial intelligence systems is also important for translator ethics. The attitude of translators and translation agencies towards payment for work performed using artificial intelligence tools must be fair and ethical towards clients. Further research may focus on comparing the findings of foreign and domestic scholars regarding translator ethics when performing translations using machine translation tools, as well as developing relevant recommendations for implementation in translator training.

Keywords: translation; artificial intelligence; translator ethics; plagiarism; copyright; data privacy; academic integrity; machine translation.

Останнім часом посилилась увага науковців і практиків у сфері перекладацьких послуг до використання систем штучного перекладу. На це впливає низка чинників: можливість економії ресурсів, навіть фінансових затрат, а також прискорення процесу його виконання. Тому актуальність теми дослідження зумовлена зростанням ролі систем штучного інтелекту у перекладі й можливістю їх використання перекладачем як допоміжних інструментів у своїй професійній діяльності. Зважаючи на досить широкий спектр надавачів і споживачів перекладацьких послуг, а також зв'язок питань використання штучного інтелекту з адміністративним регулюванням деяких процесів, можливою юридичною відповідальністю за наслідки перекладу тема дослідження набуває дедалі більшої актуальності й є перспективною щодо подальшого вивчення.

Окремі аспекти питання етики використання штучного інтелекту вивчались вітчизняними і зарубіжними дослідниками. Зокрема, О. Чепель і М. Строїч розглядають виклики, які можуть виникнути, і відносять до них проблему правосуб'єктності ШІ, загрози для міжнародної безпеки і дотримання прав людини, ризики розвитку економічної нерівності. Науковиці пропонують спиратись на Рекомендації ЮНЕСКО з етики штучного інтелекту для «формування універсальних принципів і гнучких норм, що поєднують захист прав людини з технологічним прогресом» [1; 12]. У позиційних документах Bundesverband der Dolmetscher und Übersetzer наголошується на необхідності дотримання конфіденційності, прозорості та професійної відповідальності перекладача [2]. Водночас дослідження та практичні настанови університетів і фахових джерел підкреслюють важливість академічної доброчесності та етичного використання інструментів машинного перекладу, зокрема Google Translate і DeepL [9; 10; 13; 14]. Разом із тим, проблема потребує подальшої систематизації в контексті професійної

етики перекладача. Разом із тим, попри наявність окремих напрацювань, відсутнє цілісне дослідження етики використання штучного інтелекту саме у перекладацькій діяльності, що зумовлює актуальність подальшого наукового пошуку.

Метою статті є дослідження спроб визначення етики використання інструментів штучного інтелекту перекладачами у їхній професійній діяльності. Досягнення мети дослідження передбачає аналіз праць науковців і вивчення наявних документів та узагальнення підходів до етики перекладача в умовах використання штучного інтелекту. На цій основі визначаються етичні ризики, систематизуються ключові аспекти застосування ШІ та окреслюється його вплив на професійну відповідальність перекладача.

Для досягнення поставленої мети були застосовані такі методи: метод аналізу і синтезу (для проведення аналізу наукових публікацій і документів), зіставний (для порівняння поглядів науковців), описовий (для пояснення отриманих результатів), узагальнення (для формулювання висновків).

У нашому дослідженні ми розглянули документи, які регулюють використання штучного інтелекту. Насамперед, були проаналізовані положення Рекомендацій ЮНЕСКО з етики штучного інтелекту “Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence” [12], що є першим універсальним документом такого змісту. Він може слугувати орієнтиром для відповідального розвитку та використання ШІ у різних сферах, перелік яких наведено у Рекомендаціях, зокрема: управління, обробка даних, міжнародна співпраця, навколишнє середовище, культура, освіта і дослідження, комунікація, доступ до інформації, економіка, охорона здоров’я, соціальна взаємодія, медіа тощо. Зазначається, що цей перелік не є вичерпним, адже спектр застосування систем ШІ стрімко розширюється. Переклад не входить до цього переліку, який у Рекомендаціях проаналізовано більш детально. Водночас у розділі «Культура» зазначається: «Державам-членам рекомендується вивчити та розглянути культурний вплив систем штучного інтелекту, особливо програм для обробки природної мови, таких як автоматичний переклад та голосові помічники, на нюанси людської мови та вираження» [12, с. 33]. Як бачимо, у зазначеному документі етичні аспекти використання ШІ у перекладі пов’язуються насамперед з автоматичним перекладом.

Перекладачі-практики акцентують увагу на тому, що інструменти штучного інтелекту набувають дедалі більш широкого розповсюдження у повсякденні перекладацьких агенцій. Наприклад, дослідник Jun Chen зазначає, що у нашому глобалізованому світі зростає попит на інструменти перекладу на основі штучного інтелекту, оскільки вони, на відміну від традиційних словників, можуть не просто перекладати слова, а здатні інтерпретувати контекст, тон і культурні нюанси [4].

Асоціація німецької інформаційної та телекомунікаційної галузі Bitkom оприлюднила інформаційний бюлетень «Спеціалізовані переклади з використанням штучного інтелекту» [6]. У ньому констатовано зростання глобального попиту на переклади за останні десять років більш ніж удвічі та нестачу професійних перекладачів для того, щоб впоратися зі зростаючим обсягом контенту. Тому вирішення цієї проблеми вбачається у використанні штучного інтелекту в галузі перекладу. При цьому пропонується уточнення терміна – замість «штучний інтелект» запровадити «розширений інтелект», розуміючи під пропонованим терміном доповнення діяльності перекладача-людини використанням спеціалізованих програм.

Вони дотримуються думки, що штучний інтелект у сфері перекладу не замінить перекладачів-людей. Швидше, він стане допоміжною технологією, яка полегшить їхню роботу перекладачів і сприятиме підвищенню її продуктивності. Проте, розглядаючи можливості інструментів штучного інтелекту, автори бюлетеня не торкаються питання етики їх використання.

Варто зазначити, що бюро перекладів і перекладацькі агенції за кордоном не відмовляються від використання інструментів штучного інтелекту у перекладі. Як зазначено на сайті перекладацької агенції LinqaCert, в останні роки штучний інтелект здійснив революцію в галузі перекладу, фундаментально змінивши принципи роботи бюро перекладів. Технології штучного інтелекту мають «потенціал для підвищення ефективності, зниження витрат та покращення якості перекладу» [7]. З огляду на це, агенція наголошує також на етичних міркуваннях. Зокрема, застосування таких технологій може зумовити занепокоєння щодо безпеки та конфіденційності, особливо під час перекладу конфіденційних даних. Вкрай важливо визнати обмеження технології та забезпечити, щоб перекладачі-люди продовжували відігравати життєво важливу роль, особливо з творчими або дуже складними текстами.

В бюро перекладів M21Global влучно назвали штучний інтелект у перекладі технологічним дивом з обмеженнями, наголошуючи на проблемі чутливості й необхідності людського нагляду за таким перекладом. Сліпу довіру перекладу штучному інтелекту без участі професіонала вважають дуже ризикованою, порівнюючи діяльність перекладачів із діяльністю пілотів чи хірургів [8]. Водночас це бюро перекладів має власну систему машинного перекладу й інтегрує переклад на базі штучного інтелекту в свій робочий процес. Якість перекладів, створених штучним інтелектом перевіряють і виправляють фахівці з перекладу. Розглядаючи переклад з використанням інструментів штучного інтелекту як делікатну сферу професійної діяльності перекладача, у M21Global пов'язують основні труднощі із можливими помилками у цьому процесі, але не приділяють уваги саме етичним аспектам.

У перекладацькій агенції Bureauworks, навпаки, ставлять питання про те, якими є етичні й неетичні аспекти перекладу з інтеграцією штучного інтелекту; чи є використання штучного інтелекту менш етичним за своєю сутністю, чи є нюанси, які слід враховувати? Зауважуючи, що існують багато аспектів етики перекладу, до них відносять, насамперед, плагіат, неправильні переклади, конфіденційність, подолання упереджень та дотримання бюджетів. На думку фахівців з Bureauworks, найскладнішою формою неетичної поведінки в перекладі є неправильний переклад, що може призвести до серйозних помилок. Плагіат у сфері перекладу може полягати у використанні чужого перекладу без дозволу (одномовний плагіат) або у перекладі контенту з іншої мови та привласненні собі авторства (міжмовний плагіат). У цих випадках йдеться здебільшого про переклад книг. Крім того, часто на передній план виходить питання конфіденційності, адже багато перекладачів та перекладацьких бюро працюють над конфіденційними проектами (юридичні й наукові переклади, ділові документи тощо). Розголошення конфіденційної інформації є не лише неетичним, але й порушенням довіри. Варто звернути увагу також на оплату праці перекладача. Зазвичай замовникам пропонують розрахунки щодо оплати, які базуються на основі робочого часу або кількості слів, але як бути, коли для покращення свого робочого процесу перекладач або бюро перекладів використовує системи управління штучним інтелектом? Тоді

переклад здійснюється швидше. Це означає значно менше роботи й економію часу, що є еквівалентним результатом. Логічно постає етичне питання: чи справедливо зберігати той самий бюджет і залишати фактично надлишок оплати собі? [3].

Федеральна асоціація перекладачів Німеччини оприлюднила «Програмний документ. Використання штучного інтелекту, великих мовних моделей та нейронного машинного перекладу при перекладі текстів». У цьому документі рекомендують перекладачам обережно ставитись до використання для перекладу інструментів штучного інтелекту тоді, коли йдеться про чутливий та важливий контент – здоров'я, рішення правоохоронних органів та суду, статус проживання, безпека праці, розвиток дитини. «Те саме стосується контрактів у бізнесі та політиці, де питання відповідальності та великі суми грошей, або в крайніх випадках війна та мир, швидко опиняються на кону для всіх договірних сторін» [3]. До проблемних питань віднесено захист даних, конфіденційність і авторське право. Крім того, невирішеним є питання відповідальності перекладача. Відповідальність за збитки, завдані створенням штучного тексту, є складним юридичним питанням. Адже відповідальність зазвичай ґрунтується на діях людини, що не стосується текстів, створених штучним інтелектом. Європейська комісія визнала необхідність врегулювання цього питання.

Позиція Федеральної асоціації перекладачів Німеччини ґрунтується на тому, що конфіденційний контент, а також особисті або персональні дані ніколи не повинні потрапляти у безкоштовні або загальнодоступні системи, адже «межа між корисним інструментом і монстром збору даних дуже тонка» [2]. Також асоціація заявляє, що необхідно враховувати етичні аспекти, такі як потенційна дискримінація або маніпуляції. Загалом, враховуючи вищезазначені причини з точки зору захисту споживачів та користувачів, а також в інтересах авторів, асоціація пропонує належним чином маркувати тексти, створені та перекладені за допомогою штучного інтелекту.

Цікава ситуація склалася у Франції, де вимоги до перекладу у видавничій галузі є досить радикальними. Вони передбачають, щоб переклади книг, а також фільмів та комп'ютерних ігор не виконувалися штучним інтелектом [15].

Незважаючи на те, що перекладачі й перекладацькі агенції практично одноставно відзначають важливість використання інструментів перекладу на основі штучного інтелекту і прогнозують суттєві перспективи їх застосування у майбутньому, вони здебільшого оцінюють переваги таких інструментів і не завжди розглядають питання етичних аспектів у випадках їх використання.

Оскільки питання етики перекладацької діяльності є важливим не тільки для перекладачів-практиків, але й для майбутніх перекладачів, яких очікує перспектива невід'ємного професійного «співіснування» зі штучним інтелектом, ми розглянули стан врахування цього у зарубіжних університетах.

Результати загальнонаціонального опитування, проведеного у 2025 році науковцями Дармштадтського університету серед студентів 395 університетів Німеччини, показали, що понад 90 відсотків студентів використовують штучний інтелект під час навчання. Для порівняння: у 2023 році про це заявляли 63 відсотки респондентів. Це означає, що за два роки кількість студентів, які використовують інструменти штучного інтелекту значно збільшилась – на 27 відсотків. При цьому майже половина опитаних використовує їх для перекладів, а під час попереднього опитування у 2023 році використовувало близько 27 відсотків. На думку авторів

дослідження, це робить ще важливішим підвищення обізнаності про критичне та рефлексивне використання інструментів штучного інтелекту [11]. Отже, можна відмітити, що науковці вважають одним із актуальних завдань формування відповідального, критичного і етичного ставлення студентів до застосування штучного інтелекту як у навчанні, так і у майбутній професійній діяльності.

Зважаючи на таку ситуацію, деякі університети починають робити спроби щодо спрямування студентів на коректне використання штучного інтелекту в перекладі. В Білефельдському університеті прикладних наук розроблено внутрішній документ для майбутніх перекладачів «Основні принципи використання інструментів перекладу на основі штучного інтелекту у вищій освіті» (2025), який не є регулятивним, а містить рекомендації. Зокрема, «використання таких інструментів не рекомендується в таких випадках:

- Текст має юридичний характер.
- Зміст тексту, що перекладається, є суворо конфіденційним (наприклад, результати дослідження).
- Текст містить персональні дані, такі як імена, студентські ідентифікаційні номери тощо.
- Використання може бути проблематичним згідно із законом про авторське право (ризик плагіату)» [10]. Як бачимо, хоч у цьому документі не говориться безпосередньо про етику використання інструментів штучного інтелекту в перекладі, однак наведені рекомендації пов'язані з етичними аспектами (дотримання конфіденційності і авторського права).

Водночас у іншому документі більш загального змісту – «Методичні рекомендації з інструментів генеративного штучного інтелекту для студентів» [9] – передбачено підрозділ «Етичні та правові аспекти». Вони стосуються захисту даних, оскільки багато постачальників інструментів штучного інтелекту є американськими компаніями, де діють різні закони щодо авторського права і захисту даних. Тому автори застерігають від введення конфіденційних даних при використанні версії ChatGPT, доступ до якої отримують безпосередньо через вебсайт OpenAI. Під конфіденційними даними розуміють персональні дані (наприклад, імена, (електронні) адреси, номери телефонів) та конфіденційні бізнес-дані (наприклад, дослідницькі дані, дані компанії) для захисту конфіденційності та забезпечення інформаційної безпеки. Крім того, існує ризик порушення авторських прав, проте це стосується випадків дослівного використання згенерованого тексту.

Віденський університет розробив документ для внутрішнього використання «Переклади, згенеровані штучним інтелектом», де акцентується на можливостях використання інструментів штучного інтелекту в перекладі й водночас на ризиках, пов'язаних із цим. Зокрема, те, що штучний інтелект може генерувати спотворену, нечітку та помилкову інформацію, яка здається правдоподібною. Тому автоматичний переклад потрібно розглядати критично. Однак питання етики у документі не розглядаються.

Розглянувши наявні документи з питань використання інструментів штучного інтелекту в перекладі й проаналізувавши стан цього питання на прикладі кількох зарубіжних бюро перекладів та університетів, ми узагальнили перелік етичних аспектів щодо використання штучного інтелекту в перекладі (табл. 1).

Таблиця 1

Етичні аспекти використання штучного інтелекту в перекладі

Етичний аспект	Сутність етичного аспекту
Конфіденційність	Перекладачі часто мають справу з конфіденційними матеріалами й документами, тому етика перекладача пов'язана з недопущенням витоку цих даних, розголошення чутливої інформації, потрапляння їх у відкритий доступ чи до третіх осіб, а також з дотриманням положень захисту даних, прийнятих на законодавчому рівні, та відповідних рекомендацій.
Плагіат	Плагіат у перекладі може бути пов'язаний з «присвоєнням» перекладачем вже перекладених текстів, матеріалів, книг.
Авторське право	Оскільки штучний інтелект не може бути автором сгенерованих чи перекладених текстів, залишається відкритим питання авторського права на такі матеріали.
Дискримінація	Штучний інтелект може генерувати дискримінаційні висловлювання й лексику на основі поглядів, які все-таки існують у суспільстві. Тому етичне ставлення перекладача передбачає ретельну перевірку такого чутливого контенту.
Маніпуляції	Етика перекладача пов'язана також з уникненням маніпуляцій під впливом штучного інтелекту, які здебільшого є несвідомими. Це потребує перевірки отриманого автоматичного перекладу.
Оплата праці	Етична поведінка перекладача чи бюро перекладів пов'язана зі справедливим вирішенням питання оплати за переклади, зроблені частково або повністю з використання інструментів штучного інтелекту й постредагуванням.

Відзначимо, що практично в усіх випадках, коли мова йде про етику використання інструментів штучного інтелекту в перекладі, на перше місце ставлять питання дотримання конфіденційності, зокрема, у поводженні з власними даними і даними клієнтів в сенсі їх захисту. Дещо менше уваги приділено таким аспектам, як: плагіат; подолання упереджень і дискримінаційних нюансів, а також культурних розбіжностей; дотримання положень авторського права з урахуванням його різного тлумачення у різних країнах; недопущення маніпулятивних впливів; розрахунки щодо оплати праці перекладача.

Проведене дослідження засвідчило можливість використання інструментів штучного інтелекту в перекладі, однак за умови дотримання етичних принципів. На основі аналізу документів ЮНЕСКО, Європейської Комісії, зарубіжних університетів, сайтів бюро перекладів, визначено основні етичні аспекти використання інструментів штучного перекладу. На основі узагальнення поглядів науковців і досвіду перекладачів-практиків до таких питань віднесено: дотримання конфіденційності, плагіат, подолання дискримінації й культурних розбіжностей, дотримання положень авторського права, недопущення маніпулятивних впливів, адекватність розрахунків щодо оплати праці перекладача у випадку виконання перекладу з використанням штучного інтелекту. Дотримання конфіденційності передбачає обережне поводження з особистими й діловими даними, їх захист, дотримання відповідних законодавчих положень. Плагіатом вважається використання вже перекладених текстів як власного перекладу. Питання дотримання авторського права на матеріали, перекладені із використанням штучного інтелекту є невирішеним і відкритим. Розпізнавання дискримінаційних висловлювань, згенерованих системами штучного інтелекту, теж є

важливим для етики перекладача. Ставлення перекладача і бюро перекладів до розрахунків за свою роботу, виконану із використанням інструментів штучного інтелекту, має бути справедливим і етичним по відношенню до замовників.

Перспективи дослідження вбачаємо в подальшому вивченні особливостей етичних міркувань щодо використання інструментів штучного інтелекту у перекладі галузевих текстів.

Конфлікт інтересів. Відсутній.

Фінансування дослідження. Дослідження виконано без залучення зовнішнього фінансування.

Доступність даних. Матеріали дослідження ґрунтуються на відкритих джерелах, доступних у мережі Інтернет. Усі використані джерела наведено у списку літератури.

Використання інструментів штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувалися для створення основного змісту статті.

Авторський внесок. Автори здійснили концептуалізацію дослідження, аналіз джерел, узагальнення результатів та написання тексту статті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чепель О., Строїч М. Штучний інтелект та міжнародне право: нові виклики і перспективи. *Блог Юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*. URL: <https://law.chnu.edu.ua/shtuchnyi-intelekt-ta-mizhnarodne-pravo/>.
2. Bundesverband der Dolmetscher und Übersetzer (BDÜ). Einsatz von KI beim Übersetzen. Zum Einsatz Künstlicher Intelligenz (KI), Großer Sprachmodelle (LLM) und Neuronaler Maschinellem Übersetzung (NMÜ) beim Übertragen (Übersetzen) von Texten: Positionspapier. Berlin, 2024. 4 s. URL: https://bdue.de/fileadmin/files/PDF/Positionspapiere/BDUe_PP_KI-Einsatz_Uebersetzen_2024.pdf.
3. Bureau Works. Was ist ethisch in der Übersetzung mit KI? *Bureau Works Blog*. URL: <https://www.bureauworks.com/de/blog/was-ist-ethisch-in-der-ubersetzung-mit-ki>.
4. Chen J. Bestes KI-Übersetzungstool im Jahr 2025. *Transync AI Blog*. URL: <https://www.transyncai.com/de/blog-best-ai-translation-tool/>.
5. Deutsche UNESCO-Kommission e.V. UNESCO-Empfehlung zur Ethik der Künstlichen Intelligenz. Bonn: Deutsche UNESCO-Kommission, 2023. URL: <https://www.unesco.de/dokumente-und-hintergruende/publikationen/detail/unesco-empfehlung-zur-ethik-der-kuenstlichen-intelligenz/>.
6. Kränzler Ch. Fachübersetzungen mit künstlicher Intelligenz: Faktenpapier aus der Serie: AI: Science over Fiction / Hrsg.: Bitkom – Bundesverband Informationswirtschaft, Telekommunikation und neue Medien e.V. Berlin: Bitkom, 2020. 14 s. URL: https://www.bitkom.org/sites/main/files/2020-07/200716_sof8_fachubersetzungen-mit-ki.pdf.
7. LinquaCert. Wie Künstliche Intelligenz die Zukunft von Übersetzungsagenturen gestaltet. *LinquaCert Blog*, 2024. URL: <https://linquacert.com/kuenstliche-intelligenz-uebersetzungsagenturen/>.
8. M21Global. Die Bedeutung eines Übersetzungsunternehmens im Zeitalter der künstlichen Intelligenz. *M21Global Blog*. Lissabon, 2023. URL: <https://www.m21global.com/de/blog/die-bedeutung-eines-uebersetzungsunternehmens-im-zeitalter-der-kuenstlichen-intelligenz/>.
9. Team „Wissenschaftliches Arbeiten & KI“ der Hochschule Bielefeld (HSBI). Handreichung zu generativen KI-Tools für Studierende. Bielefeld: HSBI, 2025. 18 s. URL: <https://www.hsbi.de/media/hochschulverwaltung/dezernat-i/erfolgreich-durchs-studium/handreichung-zu-ki-tools-fuer-studierende.pdf>.
10. Team „Wissenschaftliches Arbeiten & KI“ der Hochschule Bielefeld (HSBI). Leitfaden für den Einsatz KI-basierter Übersetzungstools im Studium. Bielefeld: HSBI, 2025. URL: <https://www.hsbi.de/media/hochschulverwaltung/dezernat-i/erfolgreich-durchs-studium/leitfaden-uebersetzen-mit-ki.pdf>.
11. Über 90 Prozent der Studierenden nutzen KI-Tools. *Forschung & Lehre*, 2025. URL: <https://www.forschung-und-lehre.de/lehre/ueber-90-prozent-der-studierenden-nutzen-ki-tools-6989>.
12. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). Recommendation on the

- Ethics of Artificial Intelligence. Paris: UNESCO, 2022. 43 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381137>.
13. Universität Wien, Centre for Teaching and Learning (CTL). KI-generierte Übersetzungen: Handout. Wien, 2024. 2 S. URL: https://ctl.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/z_ctl_neu/Angebote_fuer_Studierende/Handouts_Leitfaeden_und_Ressourcen/Handouts_und_Leitfaeden/2024_06_14_KI-generierte_Uebersetzungen.pdf.
 14. Varela Salinas M.-J., Burbat R. Google Translate and DeepL: Breaking taboos in translator training. Observational study and analysis. *Ibérica*. 2023. No. 45. P. 243–266. DOI: <https://doi.org/10.17398/2340-2784.45.243>.
 15. Westlake J. Wie verändert Künstliche Intelligenz die Arbeit von Übersetzern? *NDR Kultur*. 2023. URL: <https://www.ndr.de/kultur/Wie-veraendert-Kuenstliche-Intelligenz-die-Arbeit-von-Uebersetzern,ki306.html>.

REFERENCES

1. Chepel, O., & Stroich, M. (2025). Shtuchnyi intelekt ta mizhnarodne pravo: novi vyklyky i perspektyvy [Artificial intelligence and international law: New challenges and perspectives]. *Bloh Yurydychnoho fakultetu Chernivetskoho natsionalnoho universytetu imeni Yurii Fedkovycha – Blog of the Law Faculty of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*. URL: <https://law.chnu.edu.ua/shtuchnyi-intelekt-ta-mizhnarodne-pravo/> [in Ukrainian].
2. Bundesverband der Dolmetscher und Übersetzer (BDÜ) (2024). Einsatz von KI beim Übersetzen: Zum Einsatz Künstlicher Intelligenz (KI), Großer Sprachmodelle (LLM) und Neuronaler Maschinellem Übersetzung (NMÜ) beim Übertragen (Übersetzen) von Texten [Positionspapier]. URL: https://bdue.de/fileadmin/files/PDF/Positionspapiere/BDUe_PP_KIEinsatz_Uebersetzen_2024.pdf [in German].
3. Bureau Works. (n.d.). Was ist ethisch in der Übersetzung mit KI? Bureau Works Blog. URL: <https://www.bureauworks.com/de/blog/was-ist-ethisch-in-der-ubersetzung-mit-ki> [in German].
4. Chen, J. (2025). Bestes KI-Übersetzungstool im Jahr 2025. Transync AI Blog. URL: <https://www.transyncai.com/de/blog-best-ai-translation-tool/> [in German].
5. Deutsche UNESCO-Kommission e.V. (2023). UNESCO-Empfehlung zur Ethik der Künstlichen Intelligenz. URL: <https://www.unesco.de/dokumente-und-hintergruende/publikationen/detail/unesco-empfehlung-zur-ethik-der-kuenstlichen-intelligenz/> [in German].
6. Kränzler, C. (2020). Fachübersetzungen mit künstlicher Intelligenz (AI: Science over Fiction, Nr. 8) [Faktenpapier]. Bitkom – Bundesverband Informationswirtschaft, Telekommunikation und neue Medien e.V. URL: https://www.bitkom.org/sites/main/files/202007/200716_sof8_fachubersetzungen-mit-ki.pdf [in German].
7. LinquaCert (2024). Wie Künstliche Intelligenz die Zukunft von Übersetzungsagenturen gestaltet. LinquaCert Blog. URL: <https://linquacert.com/kuenstliche-intelligenz-uebersetzungsagenturen/> [in German].
8. M21Global (2023). Die Bedeutung eines Übersetzungsunternehmens im Zeitalter der künstlichen Intelligenz. M21Global Blog. URL: <https://www.m21global.com/de/blog/die-bedeutung-eines-uebersetzungsunternehmens-im-zeitalter-der-kuenstlichen-intelligenz/> [in German].
9. Team „Wissenschaftliches Arbeiten & KI“ der Hochschule Bielefeld (HSBI) (2025). Handreichung zu generativen KI-Tools für Studierende. Hochschule Bielefeld (HSBI). URL: <https://www.hsbi.de/media/hochschulverwaltung/dezernat-i/erfolgreich-durchs-studium/handreichung-zu-ki-tools-fuer-studierende.pdf> [in German].
10. Team „Wissenschaftliches Arbeiten & KI“ der Hochschule Bielefeld (HSBI) (2025). Leitfaden für den Einsatz KI-basierter Übersetzungstools im Studium. Hochschule Bielefeld (HSBI). URL: <https://www.hsbi.de/media/hochschulverwaltung/dezernat-i/erfolgreich-duchs-studium/leitfaden-uebersetzen-mit-ki.pdf> [in German].
11. Über 90 Prozent der Studierenden nutzen KI-Tools (2025). Forschung & Lehre. URL: <https://www.forschung-und-lehre.de/lehre/ueber-90-prozent-der-studierenden-nutzen-ki-tools-6989> [in German].
12. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) (2022). Recommendation on the ethics of artificial intelligence. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381137> [in

- German].
13. Universität Wien, Centre for Teaching and Learning (CTL). (2024). KI-generierte Übersetzungen [Handout]. URL: https://ctl.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/z_ctl_neu/Angebote_fuer_Studierende/Handouts_Leitfaeden_und_Ressourcen/Handouts_und_Leitfaeden/2024_06_14_KI-generierte_Uebersetzungen.pdf [in German].
14. Varela Salinas, M.-J., & Burbat, R. (2023). Google Translate and DeepL: Breaking taboos in translator training. Observational study and analysis. *Ibérica*, (45), 243–266. DOI: <https://doi.org/10.17398/2340-2784.45.243> [in English].
15. Westlake, J. (2023). Wie verändert Künstliche Intelligenz die Arbeit von Übersetzern? *NDR Kultur*. URL: <https://www.ndr.de/kultur/Wie-veraendert-Kuenstliche-Intelligenz-die-Arbeit-von-Uebersetzern,ki306.html> [in German].

Стаття надійшла до редакції 15.04.2026 р.

Прийнята до друку 01.05.2026 р.

Опубліковано 26.05.2026 р.